

การนำขององค์กร

3 ๘๗

2.1 ETH

3.2 GOW

3.3 LED

สิทธิผู้ป่วยและจริยธรรมองค์กร (ETH)

ผู้ป่วยแต่ละรายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลควรได้รับการเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานที่แต่ละคนพึงได้รับ ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้โรงพยาบาลควรแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในสิทธิของผู้ป่วยและมีนโยบาย/วิธีปฏิบัติที่รัดกุมในการปฏิบัติงานที่อาจจะเกิดปัญหาจริยธรรมได้ง่าย

มาตรฐานสิทธิผู้ป่วยและจริยธรรมองค์กรมี 3 ข้อ ดังนี้

ETH.1 ความตระหนักและเคารพในสิทธิของผู้ป่วย

เจ้าหน้าที่ทุกคนของโรงพยาบาลตระหนักและเคารพในสิทธิของผู้ป่วยทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา

ETH.2 การดูแลผู้ป่วยที่มีความต้องการเฉพาะ

ผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลเฉพาะ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลอย่างเหมาะสม

ETH.3 จริยธรรมองค์กร

มีนโยบายและวิธีปฏิบัติสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริยธรรม โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามของสังคม

ETH.1 ความตระหนักและเคารพในสิทธิของผู้ป่วย

เจ้าหน้าที่ทุกคนของโรงพยาบาลตระหนักและเคารพในสิทธิของผู้ป่วยทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา

ETH.1.1 มีหลักฐานว่าโรงพยาบาลตระหนักและตอบสนองต่อสิทธิของผู้ป่วย

ETH.1.2 ผู้ป่วยรับรู้สิทธิของตนเอง

ETH.1.3 มีการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย

ETH.1.4 มีนโยบายและวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับการยินยอมรับการรักษา

ETH.1.5 มีกลไกที่ทำให้มั่นใจว่า ผู้ที่ตัดสินใจแทนผู้ป่วยจิตเวชนั้นมีอำนาจในการตัดสินใจ

ETH.1.6 มีกลไกเพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ป่วยที่มีปัญหาและความรุนแรงเหมือนกันจะได้รับการดูแลในลักษณะเดียวกันโดยไม่ขึ้นกับสถานที่ ผู้ให้บริการ ความสามารถ หรือวิธีการชำระเงิน

ขยายความ

ความตระหนักและตอบสนองสิทธิของผู้ป่วย (มาตรฐาน ETH.1.1)

โรงพยาบาลควรแสดงให้เห็นว่าตระหนักและเคารพสิทธิของผู้ป่วยในประเด็นต่อไปนี้

- การเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ป่วยแต่ละคน
- การปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของผู้ป่วย
- การรักษาความลับของผู้ป่วย

การรับรู้สิทธิของผู้ป่วย (มาตรฐาน ETH.1.2)

ผู้ป่วยควรรับรู้สิทธิของตนต่อไปนี้

- การได้รับคำอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของตน รวมทั้งวิธีการตรวจรักษาต่างๆ
- การขอดูแลระยะเบี่ยน และการรักษาความลับของข้อมูลในเวชระเบียนของตน
- การร้องเรียน
- การเลือกเข้า/ไม่เข้าร่วมในการวิจัยหรือการฝึกอบรมของนักศึกษา
- การขอคำปรึกษา/ความคิดเห็นจากแพทย์ท่านอื่น (second opinion)
- การส่งต่อไปยังแพทย์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ป่วย

การให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย (มาตรฐาน ETH.1.3)

ควรมีการให้ข้อมูลต่อไปนี้แก่ผู้ป่วย

- ระยะเวลารอคอย
- บริการต่างๆของโรงพยาบาล
- ขั้นตอนในการรับการตรวจรักษา

การยินยอมรับการรักษา (มาตรฐาน:ETH.1.4)

ควรมีนโยบายและวิธีปฏิบัติในการให้ผู้ป่วยหรือญาติลงนามยินยอมรับการรักษาหลังจากที่ได้รับคำอธิบายจนเข้าใจแล้ว ก่อนที่จะให้บริการหรือมีกิจกรรมต่อไปนี้

- การดมยาสลบ/ให้ยาระงับความรู้สึก
- การผ่าตัด
- การให้ยาพิเศษซึ่งไม่ได้ใช้ในกรณีทั่วไป
- การบันทึกภาพหรือเสียง
- การรักษาด้วย electro-convulsion
- การตรวจวินิจฉัยที่มีความเสี่ยงสูง
- การเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือการเรียนการสอน
- การปฏิบัติอื่น ๆ ที่ต้องได้รับความยินยอมตามข้อกำหนดของกฎหมาย

ETH.2 การดูแลผู้ป่วยที่มีความต้องการเฉพาะ

ผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลเฉพาะ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลอย่างเหมาะสม

ETH.2.1 เด็กได้รับการดูแลในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษตามความจำเป็น

ETH.2.2 มีการตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยระยะสุดท้าย รวมทั้งครอบครัว

ETH.2.3 มีการปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่จำเป็นต้องแยก ผูกยึด หรือให้ยาฉุกเฉิน อย่างเหมาะสม

ขยายความ

การดูแลผู้ป่วยเด็ก (มาตรฐาน ETH.2.1)

- มีการจัดสถานที่เฉพาะสำหรับบริการผู้ป่วย
- บริเวณที่ดูแลเด็กมีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดจากไฟฟ้า เครื่องจักรกล น้ำยา หรือสารอันตรายต่าง ๆ
- หน่วยบริการผู้ป่วยเด็กมีเครื่องมือและยาเฉพาะสำหรับเด็ก เช่น เครื่องดมยาสลบ เครื่องพ่นยา เครื่องปรับหยดน้ำเกลือ ชุดให้สารน้ำ เครื่องช่วยชีวิต
- มีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและยาสำหรับเด็กไว้ประจำหน่วยบริการ
- เจ้าหน้าที่ดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อเด็กที่ป่วยหนัก เด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย หรือประสาทสัมผัส เด็กที่เรียนรู้ช้า เด็กที่ไม่มีญาติมาเฝ้าดูแล
- พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้รับการส่งเสริมให้อยู่เฝ้าเด็กระหว่างการนอนโรงพยาบาล

การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (มาตรฐาน ETH.2.2)

- มีการประเมินความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ของผู้ป่วยและญาติ เพื่อวางแผนการดูแลที่เหมาะสม
- มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยระยะสุดท้าย
- มีการช่วยเหลือ ให้ข้อมูล ให้คำปรึกษาแก่ญาติหลังจากผู้ป่วยเสียชีวิต

การปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่จำเป็นต้องแยก ผูกยึด หรือให้ยาฉุกเฉิน (มาตรฐาน ETH.2.3)

- ต้องมีเหตุผลที่สมควรทางคลินิก
- ต้องได้รับการอนุญาตจากแพทย์ที่ดูแล และบันทึกไว้เป็นหลักฐานในเวชระเบียนผู้ป่วย
- ไม่ควรก่อให้เกิดความไม่สุขสบายทางร่างกายแก่ผู้ป่วย
- ดำเนินการภายในกรอบของกฎหมายหรือบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

ETH.3 จริยธรรมองค์กร

มีนโยบายและวิธีปฏิบัติสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริยธรรม โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามของสังคม

ETH.3.1 มีจริยธรรมในการยุติการช่วยฟื้นคืนชีพหรือยุติการรักษาเพื่อชะลอความตายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและความเชื่อของสังคม

ETH.3.2 มีการเรียกเก็บเงินหรือแรงแ้งหนี้เฉพาะตามรายการที่ผู้ป่วยได้รับบริการ

ETH.3.3 มีจริยธรรมในการประชาสัมพันธ์ การกำหนดค่าบริการ การรับ/ส่งต่อ/จำหน่ายผู้ป่วย

ETH.3.4 มีจริยธรรมในการจัดหาอวัยวะและเนื้อเยื่อทดแทน

ETH.3.5 มีกลไกช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่ประสบปัญหาด้านจริยธรรม

ขยายความ

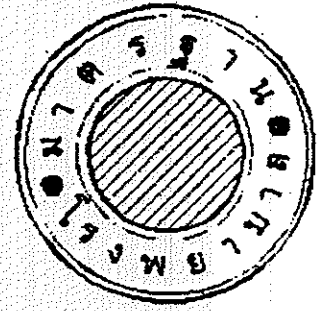
การยุติปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ/การรักษาเพื่อชะลอความตาย (มาตรฐาน ETH.3.1) ควรมีนโยบายและวิธีปฏิบัติซึ่งจัดร่างโดยแพทย์ พยาบาล รวมทั้งผู้ที่เหมาะสมอื่น ๆ และผ่านการรับรองจากฝ่ายบริหารของโรงพยาบาล โดยครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

- กลไกการตัดสินใจเพื่อยุติปฏิบัติการฟื้นคืนชีพ/การรักษาเพื่อชะลอความตาย
- กลไกสำหรับแก้ปัญหาความขัดแย้งในการตัดสินใจ
- บทบาทของแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวผู้ป่วย ในการตัดสินใจยุติปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ/การรักษาเพื่อชะลอความตาย
- การเขียนคำสั่งและบันทึกในเวชระเบียนของแพทย์ผู้รับผิดชอบ
- การใช้พินัยกรรมชีวิต (advanced directives) ในขอบเขตของกฎหมาย

การจัดหาอวัยวะและเนื้อเยื่อ (มาตรฐาน ETH.3.4)

ควรมีการกำหนดนโยบายและกลไกต่อไปนี้

- เกณฑ์คัดเลือกผู้บริจาคอวัยวะและเนื้อเยื่อ
- กลไกการแจ้งให้ผู้บริจาค และ/หรือ ครอบครัวตัดสินใจ
- แบบฟอร์มสำหรับให้ผู้บริจาคหรือญาติลงนามยินยอมในการบริจาค

องค์การ
บริหารสูงสุด

องค์กรบริหารสูงสุด (GOV)

องค์กรบริหารสูงสุด (governing body) หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจสูงสุด และมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินงานทั้งหมดของโรงพยาบาล

องค์กรบริหารสูงสุดของโรงพยาบาลรัฐ หมายถึง ส่วนราชการผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมาย ซึ่งอาจจะมีการมอบหน้าที่บางส่วนให้ข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆ หรือมอบหมายหน้าที่โดยตรงมาให้กับโรงพยาบาล

องค์กรบริหารสูงสุดของโรงพยาบาลเอกชน อาจจะเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหาร หรือตัวเจ้าของโรงพยาบาลเอง

บทบาทขององค์กรบริหารสูงสุดต่อคุณภาพบริการ คือการกำหนดกรอบนโยบาย เป้าหมาย และลำดับความสำคัญสำหรับโรงพยาบาล รวมทั้งการสรรหา/คัดเลือกผู้บริหาร และการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น

มาตรฐานองค์กรบริหารสูงสุดมี 3 ข้อ ดังนี้

GOV.1 บทบาทหน้าที่ขององค์กรบริหารสูงสุด

โรงพยาบาลมีองค์กรบริหารสูงสุดซึ่งมีองค์ประกอบที่เหมาะสม มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดบริการที่มีคุณภาพ โดยการกำหนดนโยบายของโรงพยาบาล ดูแลการบริหารจัดการ การวางแผน และการติดตามผลการปฏิบัติงาน

GOV.2 กรอบการดำเนินงานของโรงพยาบาล

โรงพยาบาลมีพันธกิจ วิสัยทัศน์ และปรัชญา ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลบริการที่ให้แก่ชุมชน

GOV.3 ธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบาย

โรงพยาบาลมีธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบาย เป็นเครื่องกำหนดทิศทางและวิธีการทำงาน

GOV.1 บทบาทหน้าที่ขององค์กรบริหารสูงสุด

โรงพยาบาลมีองค์กรบริหารสูงสุด ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดบริการที่มีคุณภาพ โดยการกำหนดนโยบายของโรงพยาบาล ดูแลการบริหารจัดการ การวางแผน และการติดตามผลการปฏิบัติงาน

- GOV.1.1 องค์กรบริหารสูงสุดประกอบด้วยสมาชิกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
- GOV.1.2 มีการประชุมขององค์กรบริหารสูงสุดสม่ำเสมอ เพื่อให้การบริหารโรงพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีบันทึกรายงานการประชุม
- GOV.1.3 มีกลไกเพื่อให้มีการดูแลด้านนโยบายและการอำนวยความสะดวกอย่างต่อเนื่อง
- GOV.1.4 องค์กรบริหารสูงสุดมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดทิศทางของโรงพยาบาล
- GOV.1.5 องค์กรบริหารสูงสุดเป็นผู้คัดเลือก แต่งตั้ง และประเมินผลการทำงานของผู้บริหารโรงพยาบาล
- GOV.1.6 องค์กรบริหารสูงสุดสร้างหลักประกันว่าเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลจะให้บริการที่มีคุณภาพ
- GOV.1.7 องค์กรบริหารสูงสุดมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการทรัพยากรในภาพรวมของโรงพยาบาล
- GOV.1.8 องค์กรบริหารสูงสุดสนับสนุนให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วย
- GOV.1.9 มีกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกขององค์กรบริหารสูงสุดในด้านลักษณะองค์กร และบทบาทของสมาชิก
- GOV.1.10 องค์กรบริหารสูงสุดแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมเป็นคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ต่างๆตามความจำเป็น
- GOV.1.11 องค์กรบริหารสูงสุดกำหนดกลไกเพื่อสร้างหลักประกันว่าจะให้บริการผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมกัน
- GOV.1.12 มีการตรวจสอบทางการเงินโดยบุคคลหรือหน่วยงานอิสระภายนอกทุกปี

ขยายความ

กลไกเพื่อให้มีการดูแลด้านนโยบายและการอำนวยความสะดวกอย่างต่อเนื่อง (มาตรฐาน GOV.1.3)

ตัวอย่างของกลไกนี้ได้แก่ การมอบหน้าที่ให้ผู้บริหารหรือบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดขอบเขตไว้ชัดเจน และจะต้องมีการนำเสนอในการประชุมองค์กรบริหารสูงสุดครั้งต่อไป

**บทบาทหน้าที่ขององค์กรบริหารสูงสุดในการกำหนดทิศทางของโรงพยาบาล
(มาตรฐาน GOV.1.4) ประกอบด้วย**

- การกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ ปรัชญา ของโรงพยาบาล
- การรับรองธรรมนูญ กฎระเบียบ และข้อบังคับของโรงพยาบาล
- การกำหนดนโยบายของโรงพยาบาล
- การจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาโรงพยาบาล
- การรับรองแผนปฏิบัติการบนพื้นฐานความเป็นไปได้ทางการเงินของโรงพยาบาล
- การสื่อสารอย่างเป็นระบบระหว่างองค์กรบริหารสูงสุด ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง
- การสร้างความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และทำความเข้าใจกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- การรับฟังข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล

GOV.2 กรอบการดำเนินงานของโรงพยาบาล

โรงพยาบาลมีพันธกิจ วิสัยทัศน์ และปรัชญา ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล

GOV.2.1 มีการกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ ปรัชญาหรือค่านิยม และขอบเขตการให้บริการของโรงพยาบาล

GOV.2.2 มีการถ่ายทอดและสื่อความหมายของข้อความพันธกิจ วิสัยทัศน์ ปรัชญาหรือค่านิยม ของโรงพยาบาลให้เจ้าหน้าที่ทุกคนรับทราบและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

GOV.2.3 แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนพัฒนาโรงพยาบาล สอดคล้องกับพันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ขยายความ

ความหมายของคำ

พันธกิจ (mission) คือ ข้อความที่ระบุอย่างกว้าง ๆ ถึงเป้าประสงค์ (purpose), หน้าที่รับผิดชอบซึ่งมุ่งมั่นที่จะทำ (what it does), และเหตุผลของการมีองค์กร (why it exists), ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมาย (goals) และวัตถุประสงค์ (objectives) ของโรงพยาบาลหรือหน่วยงานต่อไป

ตัวอย่างพันธกิจของโรงพยาบาลได้แก่บทบาทในการดูแลรักษาผู้ป่วย ซึ่งอาจรวมทั้งการศึกษา และการส่งเสริมสุขภาพด้วย

วิสัยทัศน์ (vision) คือภาพอนาคตของโรงพยาบาลซึ่งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องการที่จะให้เกิดขึ้น

ในทางปฏิบัติหากเกิดความสับสนระหว่างความหมายของคำทั้งสองนี้ โรงพยาบาลอาจจะรวมพันธกิจและวิสัยทัศน์เข้าเป็นข้อความเดียวกัน เป็นการระบุทิศทางนโยบายของโรงพยาบาลในอนาคต

ปรัชญา (philosophy) หรือ ค่านิยม (value) คือ หลักการและความเชื่อที่ทุกคนในหน่วยงานยอมรับว่าจะใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความราบรื่นในการทำงานร่วมกันและนำไปสู่การบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ปรัชญาหรือค่านิยมของโรงพยาบาลควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมไปถึง ความสัมพันธ์กับชุมชนที่ให้บริการ, ความรับผิดชอบต่อแพทย์ ผู้ป่วย และครอบครัว, ประเด็นทางจริยธรรม, และวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในโรงพยาบาล

การกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ และปรัชญา (มาตรฐาน GOV.2.1)

การกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ และปรัชญาของโรงพยาบาลนั้น ควรเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรบริหารสูงสุด ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ควรมีการนำความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล และองค์กรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา

การถ่ายทอดและสื่อความหมาย (มาตรฐาน GOV.2.2)

ควรมีกลไกในการถ่ายทอดและสื่อความหมายของข้อความพันธกิจ วิสัยทัศน์ และปรัชญาไปยังเจ้าหน้าที่ทุกคน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงพยาบาลในภาพรวม รวมทั้งเปิดเผยให้ปรากฏแก่สาธารณชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยตรวจสอบและสะท้อนให้เห็นว่าโรงพยาบาลกำลังไปในทิศทางที่มุ่งมันอยู่หรือไม่

GOV.3 ธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบาย

โรงพยาบาลมีธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบาย เป็นเครื่องกำหนดทิศทางและวิธีการทำงาน

GOV.3.1 มีธรรมนูญโรงพยาบาลซึ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรบริหารสูงสุด ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล โดยไม่ขัดกับกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

GOV.3.2 มีกฎระเบียบ ข้อตกลง หรือนโยบาย เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนทราบขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของตน และปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

GOV.3.3 มีกลไกเพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ทุกคนปฏิบัติตามธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง หรือนโยบายที่กำหนดไว้

ขยายความ

ความหมายของคำ

ธรรมนูญ (bylaw) หมายถึง กฎข้อบังคับภายในของโรงพยาบาล ซึ่งกำหนดโดยองค์กรบริหารสูงสุด บ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล กับองค์กรบริหารสูงสุด ช่วยให้เจ้าหน้าที่เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจปฏิบัติงานตามพันธกิจและเป้าหมายขององค์กร

นโยบาย (policy) หมายถึง ข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสะท้อนเจตจำนงและค่านิยมของโรงพยาบาลหรือหน่วยงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การกำหนดและการใช้ธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบาย

ธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบายเหล่านี้ควรมีการทบทวนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยทุก 3 ปี และควรระบุกลไกในการรับรองและทบทวนเอาไว้ด้วย

เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลและประชาชนทั่วไปอาจจะขอธรรมนูญ กฎระเบียบ ข้อตกลง และนโยบายของโรงพยาบาลได้เมื่อมีข้อสงสัย

ธรรมนูญโรงพยาบาล (มาตรฐาน GOV.3.1) ควรครอบคลุมเนื้อหาต่อไปนี้

- พันธกิจ วิสัยทัศน์ ปรัชญา และเป้าหมายของโรงพยาบาล
- อำนาจหน้าที่ โครงสร้าง สมาชิกขององค์กรบริหารสูงสุด
- การคัดเลือกผู้อำนวยการและผู้บริหารในตำแหน่งสำคัญ
- อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้บริหารและทีมผู้บริหาร
- อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ และการดูแลการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพ
- ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรบริหารสูงสุด ผู้อำนวยการ ทีมผู้บริหาร ผู้ประกอบวิชาชีพ
- ความรับผิดชอบในเรื่องคุณภาพของการดูแลรักษาผู้ป่วย

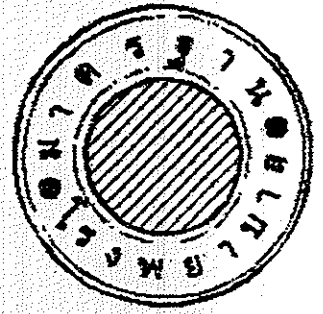
- การติดตามประเมินผลและปรับปรุงคุณภาพ
- ข้อกำหนดเกี่ยวกับการรักษาความลับของข้อมูล

นโยบาย (มาตรฐาน GOV.3.2)

องค์การบริหารสูงสุดควรพิจารณาหรือสนับสนุนให้มียุทธศาสตร์ในเรื่องต่อไปนี้

- ด้านสิทธิของผู้ป่วย
- ด้านจริยธรรม เช่น
- ด้านสุขภาพและความปลอดภัย เช่น
- ด้านประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เช่น
- ด้านการป้องกันและการจัดการกับความเสี่ยง (risk management)
- ด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ
- ด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

10 ธันวาคม พ.ศ. 2539

LE
และการบริการ
D

การนำและการบริหาร (LED)

การนำ (leadership) และการบริหาร (management) คือการที่ผู้นำขององค์กรกำหนดกรอบสำหรับการวางแผน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดบริการ และการพัฒนาคุณภาพบริการเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ซึ่งนำมาสู่ผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่ดีขึ้น

ผู้นำของโรงพยาบาลได้แก่ผู้บริหารทุกระดับตั้งแต่หัวหน้างานไปจนถึงผู้บริหารระดับสูง ผู้นำมีความสำคัญอย่างสูงในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาขึ้นในองค์กร ซึ่งจะต้องเริ่มต้นด้วยการที่ผู้นำเห็นความจำเป็นและประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลง แล้วพยายามชักชวนผู้คนมาร่วมมือกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนา ตลอดจนให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น

มาตรฐานเกี่ยวกับการนำและการบริหารมี 5 ข้อดังนี้

LED.1 วัฒนธรรมองค์กร

โรงพยาบาลมีวัฒนธรรมในการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและลูกค้า

LED.2 การวางแผนของโรงพยาบาล

มีการนำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล มากำหนดแผนงาน และนโยบายการดูแลรักษาผู้ป่วย

LED.3 การประสานบริการ

มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีในการให้บริการผู้ป่วย

LED.4 บทบาทของผู้นำในการพัฒนาคุณภาพ

ผู้นำของโรงพยาบาลให้การสนับสนุนและผลักดันให้เกิดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ

LED.5 การบริหารทรัพยากร

มีกระบวนการในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

LED.1 วัฒนธรรมองค์กร

โรงพยาบาลมีวัฒนธรรมในการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยและลูกค้า

LED.1.1 แต่ละหน่วยงานในโรงพยาบาลศึกษาความต้องการ/ความคาดหวังของผู้ป่วยและลูกค้าทั้งภายนอกและภายใน

LED.1.2 แต่ละหน่วยงานมีการตอบสนองความต้องการ/ความคาดหวังของผู้ป่วยและลูกค้าอย่างเหมาะสม

LED.1.3 ทีมผู้บริหารทุกระดับใช้ภาวะผู้นำในการสนับสนุน/ติดตาม/ให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดการปรับปรุงระบบงานและพัฒนาสมรรถนะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง

LED.1.4 มีความเคารพในสิทธิของผู้ป่วยและจริยธรรมองค์กร

ขยายความ

ความหมายของคำ

ลูกค้า (customer or client)

ลูกค้าในที่นี้ไม่ได้มีความหมายถึงการติดต่อการในเชิงค้าขาย แต่หมายถึงบุคคลหรือหน่วยงานใดก็ตามที่ได้รับประโยชน์จากการทำงานของเจ้าของงาน (process owner)

ลูกค้าภายนอกได้แก่ผู้ป่วย ญาติ ประชาชนทั่วไป บริษัทประกัน หรือส่วนราชการที่ต้องพึ่งพาอาศัยโรงพยาบาล

ลูกค้าภายในได้แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่ต้องอาศัยการทำงานของเราหรือรับช่วงงานต่อจากเจ้าของงาน

การศึกษาความต้องการและความคาดหวังของผู้ป่วยและลูกค้า (มาตรฐาน LED.1.1)

อาจทำได้ด้วยวิธีการต่อไปนี้

- การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและคำร้องเรียนของลูกค้า
- การใช้แบบสอบถาม
- การสัมภาษณ์
- การสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

LED.2 การวางแผนของโรงพยาบาล

มีการนำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล มากำหนดแผนงานและนโยบายการดูแลรักษาผู้ป่วย

LED.2.1 แผนงานและนโยบายสอดคล้องกับพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาล

LED.2.2 มีการสร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ในทุกหน่วยงาน เพื่อนำแผนไปปฏิบัติ

LED.2.3 มีการวางแผนเพื่อจัดบริการให้เหมาะสมกับปัญหาและความจำเป็นของผู้ป่วยในพื้นที่

LED.2.4 มีการกำหนดระดับความสำคัญหรือประเด็นหลักในการพัฒนาคุณภาพ

LED.2.5 ทีมผู้บริหารร่วมกับตัวแทนของวิชาชีพและหน่วยงานในโรงพยาบาล จัดทำแผนงบประมาณประจำปี และแผนการลงทุนระยะยาว นำเสนอให้องค์กรบริหารสูงสุดอนุมัติ

ขยายความ

แผนงานของโรงพยาบาล

หมายถึง แผนระยะยาว แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ...งบประมาณ

การดูแลรักษาผู้ป่วย (patient care)

มีความหมายครอบคลุมการให้บริการทุกประเภทที่ให้แก่ผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยมีสภาวะทางร่างกายและจิตใจดีขึ้น ทั้งนี้โดยไม่ได้จำกัดเฉพาะการตรวจรักษาที่กระทำโดยแพทย์เท่านั้น หากรวมถึงการดูแลอื่นๆด้วย เช่น การให้บริการพยาบาล การบริบาลทางเภสัชกรรม การฟื้นฟูสภาพ เป็นต้น

LED.3 การประสานบริการ

มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีในการให้บริการผู้ป่วย

LED.3.1 มีการกำหนดบทบาท เป้าหมาย และความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่างๆไว้ในแผนของโรงพยาบาล

LED.3.2 มีการสร้างสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อความร่วมมือและการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

LED.3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันจัดทำนโยบายและวิธีปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกัน

LED.3.4 หัวหน้าหน่วยงานทุกคนเข้าใจและร่วมพัฒนาคุณภาพงานบริการระหว่างหน่วยงาน

LED.4 บทบาทของผู้นำในการพัฒนาคุณภาพ

ผู้นำของโรงพยาบาลให้การสนับสนุนและผลักดันให้เกิดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ

- LED.4.1 ทีมผู้บริหารกำหนดความคาดหวัง จัดทำแผน และอำนวยความสะดวกให้เกิดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของการปฏิบัติงานทุกระดับ
- LED.4.2 มีกระบวนการในการประสานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งโรงพยาบาล
- LED.4.3 ผู้นำของโรงพยาบาลร่วมกิจกรรมเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวคิดและวิธีการพัฒนาคุณภาพ
- LED.4.4 ผู้นำของโรงพยาบาลสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ
- LED.4.5 ผู้นำของโรงพยาบาลกำหนดประเด็นที่สำคัญเพื่อควบคุมกำกับและพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ
- LED.4.6 ผู้นำของโรงพยาบาลสนับสนุนให้จัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของหน่วยงาน
- LED.4.7 ผู้นำของโรงพยาบาลจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
- LED.4.8 ผู้นำของโรงพยาบาลประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณภาพที่ได้ให้การสนับสนุนทรัพยากร

ขยายความ

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ

หมายถึง การประเมินประเมินคุณภาพ (quality monitoring) และการพัฒนาคุณภาพ (quality improvement)

การประสานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพระดับโรงพยาบาล มาตรฐาน LED 4.2)

- กำหนดคำจำกัดความของ "คุณภาพ" สำหรับโรงพยาบาล
- กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ
- เชื่อมโยงกิจกรรมพัฒนาคุณภาพกับแผนยุทธศาสตร์ของโรงพยาบาล
- ประสานยุทธศาสตร์การดำเนินงาน รวมทั้งการวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยและลูกค้า
- กำหนดความรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพของวิสัยผู้บริหาร ผู้บริหารหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ทั้งในแง่ของความรับผิดชอบของแต่ละคน และความรับผิดชอบร่วมกัน
- จัดโครงสร้างองค์กรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล
- รวบรวมรายงานผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพจากทุกหน่วยงานในโรงพยาบาลและให้คำแนะนำที่เหมาะสม

การนำและการบริหาร (LED)

การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ (มาตรฐาน LED.4.4)

- ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาระบบงานโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- เป็นพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา
- ช่วยจัดอุปสรรคในการพัฒนาระบบงาน
- ยอมรับความสำคัญของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ และให้ผลตอบแทนความมานะพยายาม
- กระตุ้นให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงานที่ตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง

แผนงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของหน่วยงาน (มาตรฐาน LED.4.6)

ประกอบด้วย

- วัตถุประสงค์ กลวิธี ตารางเวลาดำเนินการ
- การมีขอบรมเจ้าหน้าที่
- การวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของบุคคลหรือหน่วยงานที่ใช้บริการ (ผู้รับและลูกค้า)
- การกำหนดเครื่องชี้วัดคุณภาพของหน่วยงาน ทั้งในส่วนเกี่ยวกับวิธีการทำงาน และ ผลลัพธ์

การสนับสนุนทรัพยากร (มาตรฐาน LED.4.7)

ได้แก่ทรัพยากรต่อไปนี้

- เจ้าหน้าที่
- เวลาทำกิจกรรม
- ระบบข้อมูลข่าวสาร
- การมีขอบรม
- ทรัพยากรเพื่อการพัฒนากระบวนการ

LED.5 การบริหารทรัพยากร

มีกระบวนการในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

LED.5.1 มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อจัดบริการโดยคำนึงถึงสถานะทางการเงิน ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และผลลัพธ์ที่คาดหวัง

LED.5.2 มีกระบวนการในการพิทักษ์คุ้มครองทรัพยากรที่ใช้ในการจัดบริการ

LED.5.3 ระบบบริหารการเงินที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ

ขยายความ

การพิทักษ์คุ้มครองทรัพยากรที่ใช้ในการจัดบริการ (มาตรฐาน LED.5.2)

ในที่นี้หมายความถึง

- ทรัพยากรทางด้านกายภาพ ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยและบำรุงรักษา อาคาร สถานที่ เครื่องมือ
- ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่เจ้าหน้าที่ และการมอบหมายภาระงานให้เหมาะสม

ระบบบริหารการเงินที่รัดกุมและมีประสิทธิภาพ (มาตรฐาน LED.5.3)

- มีระบบตรวจสอบภายในอย่างเหมาะสม
- มีระบบบัญชีที่จะแสดงสถานะการเงินของโรงพยาบาลทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- มีระบบการควบคุมทรัพย์สิน รวมทั้งลูกหนี้ วัสดุคงคลัง และเครื่องมือ
- มีการจัดทำแผนงบประมาณโดยการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดวิธีการจัดด้านการเงิน
- มีการรายงานการใช้จ่ายเปรียบเทียบกับแผนงบประมาณที่กำหนดให้เป็นระยะ
- มีการนำและรายงานทางการเงินให้องค์กร บริหารและตรวจสอบเป็นระยะ